

HRVATSKI LIST

Godina I.

Pula, utorak 2. studenoga 1915.

Broj III.

Kragujevac u našem posjedu.

Brzojavne vijesti.

Balkan.

Strančarske borbe u Rumunjskoj.

B u d i m p e š t a, 31. oktobra. Rusoflki listovi u Bukarešti, „Dimitine“ i „Epoca“ i „La Roumanie“ nastoju svim sredstvima, da agitiraju za rat daje Šire. Trgovacki pomoćnik Silberstein, koji je prošlo nedjelje bio ubijen, slavi se kao narodni junak. Na svr ovi pokusnici ostaju bezuspješni. Za danas je unionistička stranka sazvala po provinciji visi sastanak. „Vittorul“ napada Filipescu u ostrom tomu, te mu dobacuje, da nije vrijedan imena ozbiljnog političara. Prose su nedjelje imali i socijalni demokrati saštanak na kojem se zaključilo, da se pozove vladu neka stane na kraj svim agitacijama za rat i da izjavi, i će Rumunjska dok traže rat, ostati neutralna. Filipescu i Jonescu bili su prošlog ponedjeljka u sudijiciji kod kralja.

Srpski ratni izvještaj.

P a r i s, 1. novembra. „Havas“ objelodnjuje slijedeći službeni izvještaj iz Niša od 27. oktobra: Dne 26. oktobra povukle su se srpske čete, koje su se nalazile na desnoj obali Morave na liniji Svilajnac-Grabovac-Hettonja na lijevu obalu Morave, a na desnoj obali Lepenice u toku su zekotni topnički bojevi, istotako borbe na liniji Vlasak-Kladar. Na južnoj fronti Morave bacile su srpske čete neprijatelja natrag na desnu obalu Korbne. Sa fronte Nišave nije nista za javiti. Kod Kajževca povukli su se Srbi uslijed jakog pritiska na poziciju Tresibabe. U pravcu Kojel-Bucić, navalevaju neprijatelj jakim kolonama. Kroz cijeli dan i trajale su borbe. Neprijatelj je danas navalio na frontu Zajecara, gdje borbe još traju. U pravcu Kučula zauzeuli su Srbi protunavalom izlaz na prelaz Kučul.

Bugarsko-grčki ugovor?

L u g a n o, 1. novembra. „Corriere della sera“ javlja, da je između Grčke i Bugarske sklopljen ugovor, koji sadržava slijedeće točke: Bugarska se odriće grčke Makedonije, te obećaje, da se neće povrijediti grčko područje. Grčka može zaposjeti Monastir i povećati se u Albaniji, osobito u srednjem dijelu iste. Drat i zadje dobiti će Grčku. „Corriere“ vali, da je položaj entente zdrojan, ako se dan prije ne iskrcaju čete u Albaniji.

Promjena rumunjske vlade?

H a g, 1. novembra. „Daily Telegraph“ javlja iz Rima: Iz pouzdanog izvorajavlja se da se iz Bukešteta, da tamo predstoji ministarska kriza. Mogućnost, da bi se sastavilo Njemačkoj prijazno ministarstvo, isključena je. Bratianu ostati će na čelu ministarstva, koje će se popuniti neutralcima, a ne prijateljima Njemačke. — Ka-

snije je javilo isto vrelo: Vijesti, koje današnji izvori iz Rumunjske, porazne su. „Idea Nazionale“ piše: Kad je augusta 1914. bio sklopljen bugarsko-njemački ugovor, sklopili je i rumunjska vlast poseban ugovor sa Njemačkom i Austrijom. Ovaj će ugovor unistiti samo to, iako nastupi ministarska kriza ili ako entente postigne kakav veliki uspjeh. Ponuda Engleske Grčkoj tičuća se otoka Cipra, proizvela je u Rumunjskoj veliki utisak. Iz toga se zaključuje, da je entente jako slabu. Što je ovim vijestima istine, pokazat će budućnost. Bit će to samo riječi utjeha i odusevlenja. Utjeha za to, jer ententi ide zlo, a odusevlenje za to, da se diplomacija i vojnoštinu ostanje.

Prekinuta brzojavna sveza između Niša i Soluna.

A t e n a, 1. novembra. (D. u.). Havas javlja: Brzojavna je sveza između Niša i Soluna prekinuta.

Povrćenje bugarskih četa sa rumunjske granice.

B u d i m p e š t a, 1. novembra. „Pester Lloyd“ javlja iz Bukešteta: „Epoca“ javlja iz Silištja: Utorku u noći povukli su Bugari svoje čete iz rumunjske granice, te su ih otpoštili u Dedesgađ.

Predstiranje u Srbiji.

B e š, 1. novembra. Ratni dopisnik lista: „S Uhr Blatt“ brzojavlja: Uslijed velikih kiša, putevi su u Srbiji postali neprohodni, te otežavaju napredovanje. Usprkos toga operacija se nastavljuju. Višegradska kolonija odbacila je Crnogorce, koji su napadli iz boka. Vojska Kovačeva prodrla je u gorovje Rudnik. Lijevi krilo, prekoradilo je gornji dio Rače i zuzaelo na juži visine Čumida. Vojska Galivitzova prodrla je u dolini Morave preko Lapova. Bugarske proganjaju, nakon zauzeća Pirotu, bježeće Srbu.

Bombardiranje bugarske obale.

B u k a r e š t a, 1. novembra. Kod bombardiranja Varne prisustvovalo je 24 ruskih jedinica.

Ententa.

Novi načrt na Balkanu.

A m s t e r d a m, 1. novembra. London News* javlja: Asquithov kabinet odvisan je o uspjehu novog načrta na Balkanu, o kojem se drži straga tajna.

Prekinutje pregovora između Engleske i Švedske.

S t o c k h o l m, 1. novembra. Pregovori, koji su bili započeli potekom julija između Švedske i Engleske u Stockholmu u svrhu sporazuma raznih gospodarskih pi-

tanja, nisu pridonijeli željenog uspjeha, te se više neće nastaviti. Što obje se strane izjavljuju, da to neće poremetiti prijateljske trgovske odnose.

Smrtna odsuda Srbije.

K o p e n h a g e n, 1. novembra. „Politiken“ piše: Izjava Lorda Lansdownesa u njegovoj kući je prava „smrtna odsuda Srbije“. Englez rekbi da više cijene bugarsku vojsku od srpske. Rezultat vojničkih operacija odvisan je i od moralnih faktora. Ugleđ je entente pasti, ako se Srbi putuju na cijeliju, Grci, Rumunje, Indiji, bit će neskloni alijircima. Vjera u svjetsku moć Njemačke jača se svuda u muhamedanskom svijetu. Veliki korak centralnih vlasti na Balkanu dokazuje umorne pomanjku vođenja rata kod alijirica. Akoprem je namjeru centralnih vlasti da prodru na Strecki kanal, Egipt, Indiju i Perziju, te se time hoće unistiti engleski učin, alijirci jedva sada počinju misljiti, kako da tu akciju osuđuju.

Ruska kritika o situaciji.

P r e t r o g a d, 1. novembra. „Novoe Vremja“ piše, da se Srbija nalazi uopće u teškom položaju. List pita, da li je ententa zbijala promislišta, da Srbi pruži pomor? Italija je zapčela rat radi svojih interesa na Balkanu i da obdrži status quo. Radi toga je nepojno, da ona neće pratiće nemoće, kada Austrijanci i Njemici idu za tim da stvore posve novi položaj na Balkanu. U istom se položaju nalazi i Engleska. Dolazak Njemačaca u Carigrad znači ne samo to, da Engleska izgubi ugled, već da joj zaprijeti i velika pogibelj. Nije isključeno, da će u slučaju napredovanja Njemačaca biti Englez prijetljivi da zapusta Galipolje. Time će se borba samo otešati. To znači nesamo pogubilj engleskih interesa u Turskoj, već i u Indiji. Hrabri su Srbi uvijek radili, kako je Rusija bijela. Bugari su zadali ruskoj diplomaciji smrtni udarac. Ruski ulogu dići će se samo osviti na napram Bugarskoj. Diplomacija entente dozvijala je u zadnje vrijeme više ozbiljnih poraza. Ali zadnja progresa, što se nije zaprijetilo Mackenzienovo prodiranje u Srbiju, nadmašuje sve dosadašnje progreske. Nijemci su postali tako objesni, da već mitišvili strategičkih koraka ne sakrivaju.

Pesnišimaz u Italiji.

L u g a n o, 1. novembra. Talijanski listovi počinju obzirom na uspjehe vojska centralnih vlasti i obrisom na uržanje Grčke, računaju na poraz entente na Balkanu. „Popolo d’Italia“, koji je do juče prijetio revolucionu, ako Italija ne poslje čete na Balkan, danas je već počeo posve drukčije pisati. List piše: Srpski rat još nije izgubljen, ali rat na Balkanu ne uspije. „Corriere della sera“ preporučava talijanskoj vlasti, neka obrišu na gospodarsko-ratnu organizaciju uzme Njemačku kao uzor.

Pesnišimaz u Italiji.

L u g a n o, 1. novembra. Talijanski listovi počinju obzirom na uspjehe vojska centralnih vlasti i obrisom na uržanje Grčke, računaju na poraz entente na Balkanu. „Popolo d’Italia“, koji je do juče prijetio revolucionu, ako Italija ne poslje čete na Balkan, danas je već počeo posve drukčije pisati. List piše: Srpski rat još nije izgubljen, ali rat na Balkanu ne uspije. „Corriere della sera“ preporučava talijanskoj vlasti, neka obrišu na gospodarsko-ratnu organizaciju uzme Njemačku kao uzor.

se, da Kosturana nije i onako dulje — i ne vrataće se neobavljena posla!

Kakogod je Žiga Grlica inače radio polazio na ovrhu, samo gdje je zasluzivan po nekoliko kruna, — samomu se je „divna zgoda“ vrlo rijetko dešavala, — toliko ga danas nije ni najmanje uzradovala bilježnikova „dobra“, i da je mogao, bio bi najviše ostati kod kuće. A imao je za to i važnih razloga. U jednu ruku zdo vrijeme i još gor u pokušao da Kosturana, koji je stanovao u nekom klanacu sat i po daleko, a u drugu ruku, a to je bio najvažnije, Kosturana je bio općinski vježnik ...

Bilo je pričljivo kasno popodne, kad se Žiga Grlica vratio u općinski ured. Bogo mila, kakav li je bio! Prokisao do kuće od pote de glave, blatan do kojena. Od studeni drhtao je poput pruta na vodi. A držao se je pokunjeno, a ne manje i redar, koji ga je pratio, tro si ruke i nesto ispod brka prokljinoac.

— No? — zapita bilježnik, — Jeste li obavili?

— Ne! — promuča Žiga.

— Sto - o - e? — plane bilježnik.

— Kosturana nas je ..... hm ..... on je ..... protjerao .....

Bilježnik razvali oči, kaže da će njima omaj čas progutati Žiga Grlic.

— Sto - o - o? — povukne na grijevno u sav glas. — On vas je protjerao?

— Jest, gospodine bilježnike, — potvrdi redar. — Vraži je to svat!

— A vi ste kukavice, sinje kukavice!

— sto je bilježnik bijesni. — Vi velite, da vas je protjerao, je li? Kako se neopeć usudjivite kazivati ni takova što? Ja sam vam bio maložio, da obavite ovrhu — i ovraž je jo malva provesti, pa bilo sto bluo! Kukavice! Jedan čovjek — i on protjerje dva općinska organa, pišara i redara, koji nosi uza se oružje! Huj! Sto vas bilo?

izazi svaki dan u 6 sati ujutro u Puli u naknadnoj listi Josip Krmppotić, Trg Custoza 1 ili ulica Radetzky 20, gdje se nalazi ukara, uredništvo i uprava iste. Za uredništvo odgovara izdavač Josip Hain, Telefona broj 58. Broj poštanske štampice 35.615. Predstava iznosi 2 K 40 h mjesечно, 6 K tromjesečno, pojedini broj stane 6 kuna. Oglase računa se po 20 h jednostupni petlitredak (3 mm).

Odsiljanje četa iz Egipa.

R i m, 1. novembra. „Giornale d’Italia“ javlja iz Kaira: Skoro sve engleske čete iz Egipa pređe u Solun. Ostavilo se samo samo broj četa, sto je potreban za obranu zemlje. Grčki pručnici neprestano putuju u domovinu.

Program novog francuskog ministarskog predsjednika.

A m s t e r d a m, 1. novembra. „Times“ donosi izvješće Briandovu, kojemu je ovaj osigurao, da promjena u kabinetu ne znači još nikavu promjenu u politici. Politika je Francuske u rječima: Pobjeda i mir. To znači, nešto svaku zemlju dobije pravo, da živi svojim pravom, da umognove razvitju svojeg ustroja, bez da dodje u položaj, da ju njezin susjed nađe područje. Naša pobjeda sastoji u tome, da se porazi Njemačku i militarizam.

Centralne vlasti.

Austria i Italija.

B e š, 31. oktobra. (D. u.). Akoprem javlja mišljenje monarhije i sve novinstvo od početka rata protiv Italije izražava se proliv loga i da bje Austrija odstupila Italiji kod sklapanja mira bilo kakvo područje, bilo sada ili kasnije, dopisni je uređ opušten, da se takve besmislene vijesti, koje širi strano novinstvo, odlučno oponozive.

Iz neutralnih zemalja.

Carranza umoren.

L o n d o n, 1. oktobra. (D. u.). „Exchange Telegraph“ javlja iz New-Yorka: Prama vijest, sto je stigla iz Sant’ Antonia, umoren je predsjednik republike Mehiko, Carranza.

Raspoloženje u Rumunjskoj.

„Est Ujzag“ javlja: „Rumunjska je stajna o svom državanju i ne će sigurno poći u rat radi tudižnih koristi. Velika je Rumunjska kraljevog djela i s kraljem brani je vlast, koja si je potpuno svijesna svoje dužnosti.“

„Dimitev“ donosi iz diplomatskih krovova: „Rumunjska odučili će se tekora onda kad se bude položaj na Balkanu razbijato. Očekuje se, da će četvorni sporazum izgubiti svoju balkansku igru, te da joj će nista pomoći one čete, koje je u Solunu iskršala. Kada bude srednje vlasti izvojene pobjedi na Balkanu, onda će rumunjska vlast otvoreno kazati na čiju će se stranu postaviti.“

„Grazer Tagesspost“ javlja iz Berlina: Mnogome mlađanstvu i pripremajući danovima boračavak u Bukeštetu poznatog poslanika i generala Ratka Dimitrijeva. Taj je imao dugi razgovor sa ministrom izvijanji poslata, komu je govorio o svom osnovanju. Radi političkih spletaka

— A bio je s nama i Kiseljković! — primijeti redar.

— Dakle još i to! Huj! Samo da bude sramota veća!

— On je prvi predložio, da se maknemo iz dvorišta, kad su se Kosturani stali prijetiti koljem i vilama!

— Sto ima on predlagati! Stid vas bilo! Meni se takova što nije dogodilo, aki i već dvadeset godina hodam po ovrhama. Ali da, gospoda su veoma osjećiva i kod prve ostrije riječi uzmiju,

samo da mogu i po drugi put uz oružničku pratnju na ovrhu i da zasluži još jednu dnevnicu. Slijide se! Da, da, znao sam ja, da će tako biti! Lude li moje glave te sam isao vas slati na ovrhu! Ovakova nesposobna i nesposobna čovjeka kao što ste vi! No, lijepo ste se ponijeli! Sto će svijet kazati, kad sazna, kako divno ste se iskazali! Sad barem znadim, kakve su u buduću. Ovo je bila vaša posljednja ovrha, zapamtili dobro!

(Konac slijedi.)

HUMORESKA ĆIĆA JOSE.

Slavna većina.

(Dalje).

Bilo je to sjutradan. Vani je padala guta kisa još od sinova, a hladni je jesenski vjetar žestoko vijao i zavijao. Po neravnim, izderanim cestama, s pulevima i stazama stajala je marta voda, a blato je sulo do glečanja, jer beme ni Grbavac nije časna iznimka od ostalih naših

— Žigo, danas sam zaposlen u uredu, a na svaki način valja da se obavi ovrha mjesnoga suda kod Kosturana, jer je njegov vjerovnik Kiseljković već onomadne položio predsjedam i juče me ponovno salio, da se pozurim, jer da Kosturana kapi prodati svojo blago. Uzmite sa sobom redara, a u vovo i položenog predsjedama, koji će vam bez sumnje doći u dobar čas! To vam neka bude u neku ruku s moje strane nagrada za ono, što mi svaku veću iz uredovnih sati pomaže. Idite i zurite

pragnuli su ga iz Bugarske. Sada izjavljuje da si zadacem postavio odstranjenje bugarske dinastije. U Bukarest došao je porazgovoriti sa svojom bivšim prijateljima, da njihovom pomoći izvrši svoje ciljeve. Raštrio se glas da će se povući rumunski ministar putarnjih posala, te da će na njegovo mjesto doći Pherckyde.

I zdravije ministra izvanih posala Potomčurković u zadnje dane pogorsalo se strasno. Prama vijestima možda će stupiti na njegovo mjesto Forikide.

Prama svemu tomu i prama vijesti, koja je bila u jučeđem "Hrvatskom listu" vlađa u Rumunjskoj velika nejasnost položaja. Kralj Ferdinand izjavio je, kažu, da neće poći rat protiv Bugarske, dokle god ne budu u opasnosti rumunjski interesi. Ali ti rumunjski interesi su jake zagotonili, te se kraljevom izjavom nista ne razjasnjuje.

Očito je da Rumunjska, pa i Grčka, dekabru uvijek i odgajaju svojom odlukom, da vide, koji će pobijediti, pa da se slave na njegovu stranu.

Razne vijesti.

Koncerat u gradskom kazalištu. Dne 10. i 13. novembra biće u gradskom kazalištu dvije operne večeri, koje upriličuje dvorski pjevač Gerstorfer. Nj. Ekc., gospodja Čmelarz, preuzela je i ovog puta protektorat. Program običajno, da čemo ove dvije večeri mogu slušati nesto, sto se u Puli davno već čulo nije.

Istarska Posuđilnica u Puli javlja: Članovima i uglađiteljima naše zadruge, te osobito onoj gospodi, koja žele što potpisati za ratni zajam stoji na raspolaženju i to u pisarnici odj. dra L. Scaliere (Narodni Dom, II. kat), do 7. tek. mј. od 10 do 12 sati te od 4 do 6 sati posebni činevnik.

ZA DUŠNI DAN!

Prodavaonica crvenca

P. BENEDETTI : PULA
ulica Sergia 7 (naprotiv Suppna).

Veliki izbor vijenaca iz crvenca i bisera.

k

Radi svoje solidnosti veoma dobro poznato skladište postola tvrdke

Alfred Fränkl
kom. društvo ul. Sergia 14 (ugao ul. Abbazia)

snabdijeveno je od danas sa novom, sortiranom robom,

i to:

Box-postole za teške poslove 24 K, Box (teleći) sa 5 mm visokim potplatom 30 K, Prima Box (teleći) Derby-kroj za planinare 34 K, Chevrò-postole na elastiku za gospodu časnike 26 K 50 h, Chevrò-planinarski Derby-kroj 28 K 50 h, isto prve vrsti 30 K, postole za dame pariškog kroja od 18 K 50 h do 24 K 50 h.

Za nekoliko dana prisjet će postole za teške poslove po 22 K 50 h.

Zadnje vijesti.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

B e c, 1. novembra. (D. u.) Službeno se javlja:

Rusko bojište.

Na Šari odbile austro-ugarske čete noćne navale nakon žestokih borbi na saki. Na fronti Kormina odbili smo više jakih noćnih navala. Sjeverno Seniave na Stripi razvijaju se nakon suzbijene navale ponovno žestoke borbe.

Na sjeveroistočnom bojištu iznala plijen u mjesecu oktobru pod austro-ugarskim nadzoroprednjemstvom stotješih vojska: 142 časnika, 26,000 momaka, 32 topa, 9 strojnica pušaka, preko 30 vozova za municije, 1 reflektor, mnogo pušaka i topničke municije i jako mnogo municije pješastva. Osim toga zaplijenilo se 45 starih ili ispučanih ejevi topova.

zote su njemačke čete nakon žestoke borbe gospodinjeli visinu Triumova brda.

Bugarske čete zauzele su na juris na cesti u Peracu visine zapadno Bele Palanke.

Dosadašnji ukupni plijen njemačkih i austro-ugarskih četa Kóvessa iznala 20 časnika, oko 6600 momaka, 32 topa, 9 strojnica pušaka, preko 30 vozova za municije, 1 reflektor, mnogo pušaka i topničke municije i jako mnogo municije pješastva. Osim toga zaplijenilo se 45 starih ili ispučanih ejevi topova.

Zamjenik poglavice generalog stožera, pl. Höfer, podmaršal.

Njemački ratni izvještaj.

B e r l i n, 1. novembra. (D. u.) Iz veklog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Protunavalna Francuza kod Tahure bila je suzbijena. Broj zarobljenika zadnjih dviju dana povisio se na 31 časnika i 1277 momaka. U okolini Belforta, bilo je više zračnih navala, koje su svrsile uspešno za njemacke letioce.

Rusko bojište.

S obje strane željeznicu Tukum-Rige pridobile su naše čete opću liniju Ragaš-Kemern (zapadno Štoka) — Jaunsem. Nepratički protunastriji bili su odbijeni. Zapadno i jugozapadno Dvinskog bata su odbijene jake ruske navale. Isto tako izjavljivo su se nepratički nastrajali sjeverno jezero Drisjata. Protinik je imao velikih gubitaka. Njemačke su čete u oktobru zarobile na istoku 24 časnika i zaplijenile 23 topova i 80 strojnica pušaka.

Vrhovna vojna uprava.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 1. novembra. (D. u.) Službeni izvještaj o operacijama dne 30. oktobra veći:

Naše su čete nastavile proganjivanje nepratičnika. U smjeru Zaječar-Boljevac prodirajući odjeći zaposobili su nakon žestokih borbi visine 482 i 428 zapadno selo Planiće, te su zaplijenile jednu bateriju sa pripremom. U dolini Nisave prodirajuće

čete zauzele su grad Belu Palanku. U dolini Morave, sjeverno Vranje, napreduju naši udjeli polagano uslijed ogroženog otpora nepratičnika.

Macedonsko bojište.

Na macedonskom je bojištu položaj nepromijenjen.

Turski ratni izvještaj.

C a r i g r a d, 1. novembra. (D. u.) Glavni san javlja:

Na dardanskoj je fronti trajala mještinska bitka. Naše je topništvo uništilo neke šančevine i položaje za bacala laguma.

Novo rusko ministarstvo.

B e r l i n, 1. novembra. (D. u.) "Vossische Zeitung" donosi slijedeći Reuterovov brojzaj iz Amsterdama: Prama vijestima iz Petrograda imenovan je Goremkin državni kancelarom. "Börsenzeitung" saznaće, da je Goremkin preuzeo nadzor nad ministarstvom splošnih posala te da ga kod toga podupire viši ruski poslušnik u Beču, Šćeku. Car je privlačio molbu Sasonova i Krištofina za odstupanje te je imenovan ministru putarnjih posala, Hrostova, ministar-predsjednikom.

Prodavaonica šešira

P. BENEDETTI :: PULA
ulica Sergia 7 (naprotiv Suppna).

Veliki izbor šešira svake vrsti.

Novost: Velour-šeširi. Kape uz jeftine cijene. Radnički šeširi 3 K po komadu.

Prodavaonica je otvorena cijeli dan u sedmici i nedjeljom.

Kupuju se kosti u ulici Promontore 16.

Kupuje se stara runa (strunjake), stare kovinje, kao na pr. bakar, mjeđ, kostur, tutija, olovo. Plaćam myjuši cijenu. Via P. montore 16.

Traži se kasišnica za kavunu. Potrebno je poznavanje hrvatskog jezika. Prijedstavljeni se kod Uprave lista od 11—12 sati prijeponede.